

ارائه یک مدل مفهومی جهت تبیین رابطه میان سبک‌های هویتی، ویژگی‌های شخصیتی نئو و کمال‌گرایی

زهره نادری نوپندگانی*، جاوید مهرآور مومنی^۱، سیمین حسینیان^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۷/۰۷

چکیده

پژوهش حاضر به منظور ارائه یک مدل مفهومی جهت تبیین رابطه میان سبک‌های هویتی، ویژگی‌های شخصیتی نئو و کمال‌گرایی انجام گرفت. جامعه‌ی مورد مطالعه دانشجویان دختر دانشگاه تهران در سل تحصیلی ۹۰-۹۱ بودند. بنابراین برای این منظور گروه نمونه‌ای شامل ۱۱۰ دانشجو به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شده و پرسشنامه‌ی سبک‌های هویت، پرسشنامه‌ی شخصیت نئو و پرسشنامه‌ی کمال‌گرایی را تکمیل نمودند. به منظور بررسی فرضیه‌ی پژوهش از همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد پژوهش حاضر از نوع همبستگی بود. نتایج همبستگی بین متغیرهای پژوهش و نیز تحلیل رگرسیون چند متغیری نشان داد که بین سبک اطلاعاتی و ویژگی روان رنجورخویی رابطه‌ی معنی‌دار منفی و بین همین سبک با ویژگی‌های باز بودن، برون‌گرایی، توافق و با وجدان بودن رابطه‌ی مثبت معنادار وجود دارد. علاوه بر این، ویژگی‌های شخصیتی توافق، باز بودن و وجدانی بودن سبک هویت اطلاعاتی را پیش‌بینی می‌کنند همچنین بین سبک هویت هنجاری با روان رنجورخویی رابطه‌ی معنی‌دار منفی و بین همین سبک با توافق و وجدانی بودن رابطه‌ی مثبت معنی‌دار وجود دارد و تنها ویژگی شخصیتی وجدانی بودن می‌تواند سبک هویتی اطلاعاتی را پیش‌بینی کند. یافته‌ی دیگر پژوهش نشان داد که بین سبک هویت سردرگم با ویژگی شخصیتی توافق و باز بودن رابطه‌ی معنی‌دار منفی وجود دارد. همچنین بین متغیر کمال‌گرایی منفی با سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری رابطه‌ی منفی معنی‌دار و با سبک هویت سردرگم رابطه‌ی مثبت وجود دارد. بر اساس نتایج به دست آمده از تحقیق حاضر مبنی بر وجود رابطه میان سبک‌های هویتی با ویژگی‌های شخصیتی نئو و کمال‌گرایی و نیز یافته‌های حاصل از تحقیقات قبلی، در پایان یک مدل مفهومی ارائه شد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های هویتی، ویژگی‌های شخصیتی پنج‌گانه نئو، کمال‌گرایی (مثبت و منفی).

۱- دانشجوی دکتری دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران.

۲- استاد دانشگاه الزهراء.

* نویسنده‌ی مسئول مقاله، z_nader23@yahoo.com

مقدمه

از دیدگاه روان‌شناختی، شکل‌گیری هویت، با طرح سوالات اساسی در مورد معنا و هدف از زندگی همراه است. همچنین، اریکسون به‌عنوان نظریه‌پرداز این حوزه معتقد است که هویت یک سازه‌ی روانی-اجتماعی و شامل طرز فکر، عقاید فرد و نحوه‌ی ارتباط فرد با دیگران می‌شود (شوارتز^۱، ۲۰۰۱). جیمز مارسیا^۲ (۱۹۸۰) هویت را یک سازمان پویا، خود ساخت یافته و درونی از کشنده‌ها، توانایی‌ها، باورها و تاریخچه فردی تعریف می‌کند. بنا به نظر وی، افرادی که دارای ساختار تحول یافته‌تری هستند، نسبت به یکتایی و نیز شباهت خود به دیگران آگاهی بیشتری داشته و از ضعف‌ها و توانمندی‌های خود در یافتن راه خویش در زندگی دارای شناخت بیشتری می‌باشند. نظریه‌ی رشد روانی-اجتماعی اریکسون، هشت بحران در روال عمر را شامل می‌شود که در آن شکل‌گیری هویت از اوایل دوران کودکی شروع شده و در نوجوانی تحقق می‌یابد (باباپور خیرالدین، اسماعیلی انامق، غلام زاده، و وهاب پور، ۱۳۹۱). برزونسکی^۳ (۱۹۹۴) یکی از نظریه‌پردازان فرآیند شکل‌گیری هویت است که از سبک‌های پردازش هویت^۴ برای توصیف چگونگی پردازش اطلاعات مربوط به هویت استفاده کرده است. او بر این باور است که سبک‌های هویت، بازتابی از جهت‌گیری‌های پردازش اطلاعات هستند و نوجوان برای ساختن هویت خود و متعهد شدن نسبت به ارزش‌ها و باورها از آنها استفاده می‌کنند (نادری، یاسمی‌نژاد، گل‌محمدیان و احمدی^۵، ۲۰۱۴). وی با تلفیق جنبه‌های گوناگون هویت از قبیل فرآیند ابعاد و محتوا، سه سبک را برای آن در نظر گرفت:

۱- سبک هویت اطلاعاتی^۶: افراد دارای این سبک، جستجوگر اطلاعات هستند. نسبت به آگاهی‌های مربوط به خود گشاده‌اند و قبل از تصمیم‌گیری به پردازش و ارزیابی اطلاعات می‌پردازد. می‌توان گفت که این افراد اطلاعات مناسب را جمع‌آوری کرده و سپس بر اساس آنها تصمیم‌گیری می‌کنند.

۲- سبک هویت هنجاری^۷: در این سبک فرد ارزش‌های مراجع قدرت و والدین را می‌پذیرد، انعطاف‌پذیر بوده و هدف‌های کاری و آموزشی مشخصی دارد که از بیرون کنترل می‌شود. این سبک

-
1. Schwatz
 2. James Marcia
 3. Berzonsky
 4. Identity processing styles
 5. Naderi, Yasaminejad, Golmohammadian, & Ahmadi
 6. Informational identity style
 7. Normative identity style

با ویژگی‌هایی نظیر وظیفه‌شناسی مفرط، کمک خواهی، ناشکیبایی و میل شدید به ساختارمندی قضایا، خودپنداره پایدار و عدم تمایل به بررسی اطلاعات ناهمگام با ارزش‌ها و باورها رابطه دارد. ۳- سبک هویت سردرگم-اجتنابی^۱: در این سبک فرد همواره به درخواست‌های موقعیتی واکنش نشان می‌دهد. این گروه از افراد با تعلل و درنگ زیاد در تصمیم‌گیری برای مسایل شخصی و هویتی مشخص می‌شوند. سبک هویت اجتنابی با ارزش‌هایی مانند لذت‌گرایی و قدرت که با علایق فرد سر و کار دارد، همبستگی مثبت دارد. افراد دارای این سبک اهمال کاری کرده و سعی دارند تا حد ممکن موقعیت‌های تعارض برانگیز و مستلزم تصمیم‌گیری را به تاخیر بیندازند. این سبک هویت با هیجان مداری، راهبردهای نامطلوب تصمیم‌گیری، خودآگاهی محدود، دیگر پیروی و به‌کارگیری راهبردهای اسنادی و شناختی ناکارآمد رابطه دارد(جوکار و لطیفیان، ۱۳۸۵؛ برزونسکیوکاکه ۲۰۰۰؛ وایتونونز، ۱۹۹۶).

تحقیقات برزونسکی و کاک(۲۰۰۵)، نشان داده که دانشجویان دارای سبک هویت اطلاعاتی، سطوح بالایی از استقلال تحصیلی را نشان داده، درک روشنی از اهداف آموزشی دارند، دارای مهارت آموزشی بالایی بوده و گرایش به عملکرد تحصیلی سطح بالا دارند. همچنین تحقیقات در مورد افراد دارای سبک سردرگم - اجتنابی نشان داده است که این افراد مشکلات اجتماعی را تجربه می‌کنند و در برقراری و حفظ نظام حمایت اجتماعی مشکل دارند. این افراد برای انواع مشکلات و مسایل رفتاری از قبیل عزت نفس پایین، سطوح بالای افسردگی و روان رنجوری و مشکلات کاری در خطر بالایی قرار دارند. همچنین بین جهت‌گیری هویتی سردرگم یا اجتنابی با مقابله اجتماعی، خود ناتوان‌سازی، هدایت از سوی دیگران و راهبردهای تصمیم‌گیری غیر انطباقی رابطه‌ی مثبت و با خوداندیشی، هشیاری و مقاومت شناختی رابطه‌ی منفی وجود دارد(برزونسکی، ۱۹۸۹؛ وایت و جونز^۲، ۱۹۹۶). بوید، هانت، کاندل و لوکاس^۳(۱۹۹۷) سبک هویت دانشجویان تازه وارد را ارزیابی کرده و پی بردند که دانشجویان دارای سبک هویت سردرگم یا اجتنابی فاقد اهداف تحصیلی روشن و پایدار بودند. آنها انتظار داشتند که مشکلات تحصیلی را تجربه کرده و در اداره و برنامه‌ریزی برای زمان خود مشکل داشتند. همچنین پژوهش برزونسکی، نارمی، کینی و تامی^۴(۱۹۹۹)، به نقل از سوئنز، برزونسکی، دانکل، پاپینی، وانستینکیس^۵، ۲۰۱۱) نشان داد که دانشجویان آمریکایی دارای سبک هویت سردرگم یا اجتنابی، بیشتر اجتناب می‌کنند و کمتر از افراد دارای سبک اطلاعاتی یا

1. confused-avoidant identity style
2. White, & Jones
3. Boyd, Hunt, Kandell & Lucas
4. Nurmi, Kinney, & Tammi
5. Soenens, Berzonsky, Dunkel, Papini, & Vansteenkiste

هنجاری به دنبال حمایت هستند. تحقیق آنها نشان داد که روابط اجتماعی رشد یافته، با نمرات بالا در سبک اطلاعاتی و نمرات پایین در سبک سردرگم یا اجتنابی رابطه‌ی بالاتری دارد. دانشجویان دارای نمرات بالا در سبک اطلاعاتی و سبک هنجاری، هر دو به اهداف تحصیلی و شغلی مشخصی رسیده، مسیر خود را به خوبی یافته و برای تحقق اهداف آینده‌شان برنامه‌ریزی دقیقی دارند. هرچند فرد دارای جهت‌گیری اطلاعاتی با کسی که جهت‌گیری هنجاری دارد، متفاوت است. اما فردی که سبک اطلاعاتی دارد، توانایی تحمل دیگران و خودتنظیمی عاطفی و تحصیلی را نیز دارد. یکی از متغیرهایی که می‌تواند در شکل‌گیری هویت نقش داشته باشد، ویژگی‌های شخصیتی فرد است. مطالعات متعددی که قبلاً مورد بحث قرار گرفته، نشان داد که افراد دارای سبک‌های هویت مختلف، ویژگی‌های شخصیتی متفاوتی دارند. کلنسی و دالینگر^۱ (۱۹۹۵) در پژوهش خود در مورد رابطه‌ی بین سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی نئو نشان دادند که ویژگی انعطاف‌پذیری با سبک هویت اطلاعاتی رابطه‌ی مثبت و با سبک هویت هنجاری رابطه‌ی منفی دارد. همچنین ویژگی‌های برون‌گرایی، دلپذیر بودن و با وجدان بودن با سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری رابطه‌ی مثبت دارند و سبک هویت مغشوش/اجتنابی با دلپذیر بودن و با وجدان بودن رابطه‌ی منفی و با روان رنجورخویی رابطه‌ی مثبت دارد. در ایران نیز پژوهش مغانلو، وفایی و شهرآرای (۱۳۸۷) نشان داد که صفات برون‌گرایی، دلپذیر بودن و با وجدان بودن با هویت اطلاعاتی و هنجاری رابطه‌ی مثبت و ویژگی انعطاف‌پذیری با هویت اطلاعاتی ارتباط مثبت و با هویت هنجاری ارتباط منفی داشت. همچنین عصبیت با هویت اطلاعاتی و هنجاری ارتباط منفی و با هویت مغشوش ارتباط مثبت نشان داد. در پژوهش این محققان، هویت اطلاعاتی توسط با وجدان بودن و انعطاف‌پذیری، و هویت هنجاری توسط با وجدان بودن، برون‌گرایی، دلپذیر بودن و انعطاف‌پذیری (به‌طور منفی) پیش‌بینی شدند. همچنین هویت مغشوش تنها توسط با وجدان بودن (به‌طور منفی) پیش‌بینی می‌شد. در تحقیق دوریز^۲ و سوئنز^۳ (۲۰۰۵)، به نقل از مغانلو و شهرآرای، (۱۳۸۷) دو ویژگی انعطاف‌پذیری و با وجدان بودن با سبک‌های هویت اطلاعاتی و هنجاری ارتباط مستقیم و با سبک هویت و مغشوش/اجتنابی ارتباط معکوس نشان دادند.

یکی از ویژگی‌های مرتبط با سبک‌های هویت، کمال‌گرایی است. کمال‌گرایی از جمله سازه‌هایی است که در طول دو دهه‌ی گذشته به میزان زیادی به آن پرداخته شده و هر چند در ابتدای طرح به‌عنوان یک سازه، صرفاً به‌صورت منفی به آن نگریسته می‌شد؛ اما تحقیقات اخیر آن را سازه‌ای پیچیده و چند بعدی می‌دانند (ناورز و کایوبیت^۴، ۲۰۱۱). از منظر کسانی که کمال‌گرایی را سازه‌ای

1. Calency, & Dollinger
2. Duriez
3. Navarez, & Cayubit

یک بعدی می‌دانند، افراد کمال‌گرا تلاش می‌کنند تا به نتایج کامل و بی‌عیب و نقص دست پیدا کرده و همین امر سلامت روان آنها را به مخاطره می‌اندازد. بعدها محققان دیگری وارد این حوزه شدند که کمال‌گرایی را به‌عنوان متغیری دو یا چند بعدی معرفی کردند. در نوشته‌های تحقیقاتی اخیر، کمال‌گرایی با استفاده از چندین ابزار چند بعدی سنجیده شده است (هیل، هولسمن و آرایوجو^۱، ۲۰۱۰). به عبارتی اگرچه کمال‌گرایی مکرراً در ارتباط با پیامدهای نامطلوب مورد مطالعه قرار گرفته و کمتر آن را به پیامدهای مطلوب مرتبط دانسته‌اند، با این وجود تحقیقات اخیر آن را به برخی از متغیرهای روانشناختی مثبت مرتبط دانسته است (گرینسپون^۲، ۲۰۰۰).

تری شورت و همکاران^۳ (۱۹۹۵)، به نقل از بهادری خسروشاهی و باباپور، (۱۳۹۱) بین کمال‌گرایی بهنجار و نوروز‌گرایی تمایز گذاشتند. کمال‌گرایی مثبت یا بهنجار به‌عنوان انگیزش پیشرفت به سوی یک هدف معین به‌منظور دستیابی به پیامد مطلوب و کمال‌گرایی منفی یا نوروز‌گرایی به‌عنوان انگیزش به سوی یک هدف معین به‌منظور اجتناب از پیامدهای نامطلوب تعریف می‌گردد. سپس هیل، هورسمن، فور، کیبلر و ویسنت^۴ (۲۰۰۴) حوزه‌های کمال‌گرایی مثبت و منفی را با وضوح بیشتری ترسیم کرده و هر کدام از این حوزه‌ها را سازه‌ای چند بعدی دانستند که موارد زیر را شامل می‌شود: تمرکز بر اشتباهات، معیار (استاندارد)های بالا برای دیگران، نیاز به تایید، نظم و سازماندهی، هدفمندی، نشخوار فکری، تلاش برای عالی بودن و ادراک فشار از سوی والدین. در این بین، خرده‌مقیاس‌های نظم و سازماندهی، هدفمندی، تلاش برای عالی بودن و معیارهای بالا برای دیگران بعد مثبت (سازگار) و خرده‌مقیاس‌های نیاز به تایید، تمرکز بر اشتباهات، ادراک فشار از سوی والدین و نشخوار فکری بعد منفی (نلسازگار) را تشکیل می‌دهند. بهادری خسروشاهی و باباپور (۱۳۹۱) در مطالعه خود نشان دادند که بین کمال‌گرایی مثبت با سبک هویتی اطلاعاتی و هنجاری رابطه‌ی مثبت و با سبک هویت اجتنابی رابطه‌ی منفی وجود دارد. همچنین بین کمال‌گرایی منفی با سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری رابطه‌ی منفی و با سبک هویت اجتنابی رابطه‌ی مثبت وجود دارد.

بنابراین با توجه به یافته‌های قبلی و نیز با توجه به احساس نیاز به بررسی دقیق رابطه‌ی سبک‌های هویت با ویژگی‌های شخصیتی و کمال‌گرایی هدف پژوهش حاضر ارائه‌ی یک مدل مفهومی جهت تبیین رابطه میان سبک‌های هویتی، ویژگی‌های شخصیتی نئو و کمال‌گرایی می‌باشد.

1. Hill, Huelsman, & Araujo
2. Greenspon
3. Terry-short, Owens, Slade, & Dewey
4. Furr, Kibler, Vicente

روش

روش پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل تمامی دانشجویان دختر دانشگاه شهید چمران اهواز است که در سال تحصیلی ۹۱-۹۲ در این دانشگاه مشغول به تحصیل بودند. به این منظور با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای ابتدا ۴ دانشکده و سپس به تصادف تعداد ۱۱۰ دانشجو از این دانشکده‌ها انتخاب شدند و پرسشنامه‌های پژوهش حاضر را پر کردند.

ابزار

پرسشنامه سبک هویت برزونسکی. پرسشنامه‌ی سبک هویت ابتدا توسط برزونسکی (۱۹۸۹) ساخته شد و دارای ۴۰ سوال است و هر سبک هویت و میزان تعهد فرد را در هنگام اجرای پرسشنامه مورد سنجش قرار می‌دهد. پرسشنامه از چهار گزینه شامل کاملاً موافقم، تا حدودی موافقم، تا حدودی مخالفم، کاملاً مخالفم تشکیل شده است. نمره‌گذاری سوالات ۱۱ و ۱۴ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۹ و ۱۱ و ۱۴ و ۲۰ و ۲۱ به صورت معکوس می‌باشد. این پرسشنامه در بخش سبک اطلاعاتی دارای ۱۱ سوال، سبک هویت هنجاری ۹ سوال، هویت سردرگم یا اجتنابی ۱۰ سوال و در بخش تعهد نیز دارای ۱۰ سوال می‌باشد که در پژوهش حاضر از این خرده مقیاس استفاده نمی‌گردد. در پژوهش حاضر از فرم تجدید نظر شده‌ی وایت و همکاران (۱۹۹۸) استفاده شده است. برزونسکی و کاک (۲۰۰۰)، ضریب آلفای کرونباخ سبک اطلاعاتی را ۰/۷۱ و سبک هنجاری را ۰/۶۵، سبک سردرگم یا اجتنابی را ۰/۷۵ گزارش کرده است و ضریب پایانی را به روش آزمون مجدد و به فاصله زمان دو ماه بین ۰/۷۱ تا ۰/۷۵ گزارش کرده است. آقاجانی (۱۳۸۰) طی هنجاریایی پرسشنامه‌ی مذکور، ضریب آلفای کرونباخ کن پرسشنامه ۰/۷۴، سبک اطلاعاتی ۰/۶۷، سبک هنجاری ۰/۵۳، سبک سردرگم ۰/۵۴ را به دست آورده است. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ سبک هویت اطلاعاتی ۰/۷۷، هنجاری ۰/۷۵ و سردرگم-اجتنابی ۰/۷۵ به دست آمد.

پرسشنامه شخصیتی فرم کوتاه نئو. پرسشنامه شخصیتی نئو *NEO-FFI* توسط مک کری و کاستا^۱ (۱۹۹۲) تدوین شد که شامل ۶۰ پرسش است و پنج بعد بزرگ شخصیتی (باز بودن، عصبيت، برون گرایی، توافق و وجدانی بودن) را اندازه‌گیری می‌کند. هر یک از خرده مقیاس‌های پرسشنامه دارای ۱۲ پرسش است و پاسخ به هر یک از پرسش‌ها به صورت لیکرتی از ۰ (قویا مخالف) تا ۴ (قویا موافق) می‌باشد. نمره هر خرده مقیاس از جمع ۱۲ پرسش به دست می‌آید ژانگ^۲ (۲۰۰۶) و کارا^۱ (۲۰۰۵) ضرایب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های عصبيت ۰/۸۳، برون

1. Mc Crae, & coasta
2. Zhang

گرایی ۰/۶۵، باز بودن ۰/۶۶، توافق ۰/۶۶ و وجدانی بودن را ۰/۸۳ گزارش کردند. در تحقیقی که توسط داودی (۱۳۸۶) انجام شده است، نتایج آزمون روایی سازه پرسشنامه *NEO-FFI* از ۰/۲۸ (برون گرایی) تا ۰/۷۰ (روان رنجورخویی) گزارش شده است که غیر از برون گرایی همه‌ی این ضرایب معنادار بوده اند. در پژوهش رجبی، نادری و خجسته مهر (۱۳۹۲) ضرایب آلفای کرونباخ برای سنخ‌های شخصیتی وجدانی بودن ۰/۸۰، روان رنجورخویی ۰/۷۹، برونگرایی ۰/۶۷، توافق ۰/۵۵ و بازبودن ۰/۳۴ به دست آمد. در پژوهش حاضر ضریب آلفای پنج خرده مقیاس عصیبت ۰/۷۴، برون گرایی ۰/۷۴، بازبودن ۰/۶۵، توافق ۰/۶۳ و وجدانی بودن ۰/۷۱ به دست آمد.

پرسشنامه کمال گرایی هیل. پرسشنامه‌ی کمال گرایی توسط هیل و همکاران (۲۰۰۴) ساخته شده و دارای ۵۹ سوال و ۸ خرده مقیاس است. پاسخ به سوالات این پرسشنامه در یک لیکرت ۵ گزینه‌ای از ۱ کاملاً موافقم تا ۵ کاملاً مخالفم قرار دارد. این خرده مقیاس‌ها عبارتند از تمرکز بر اشتباهات، معیار (استاندارد)های بالا برای دیگران، نیاز به تایید، نظم و سازماندهی، هدفمندی، نشخوار فکری، تلاش برای عالی بودن و ادراک فشار از سوی والدین. خرده مقیاس‌های نظم و سازماندهی، هدفمندی، تلاش برای عالی بودن و معیارهای بالا برای دیگران بعد مثبت (سازگار) و خرده مقیاس‌های نیاز به تایید، تمرکز بر اشتباهات، ادراک فشار از سوی والدین و نشخوار فکری بعد منفی (ناسازگار) پرسشنامه‌ی کمال گرایی هیل را تشکیل می‌دهند. جمشیدی و همکاران (۱۳۸۸) آلفای کرونباخ برای کل این پرسشنامه را ۰/۹۰ به دست آوردند. در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۳ به دست آمد.

یافته‌های پژوهش

در این بخش از پژوهش ابتدا به گزارش میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش پرداخته می‌شود.

جدول ۱- میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

متغیرها	خرده مقیاس	تعداد	میانگین	انحراف معیار
	روان رنجور خویی	۱۱۰	۲۲/۶۸	۷/۴۱
	برون گرایی	۱۱۰	۲۸/۳۵	۶/۹۹
	توافق	۱۱۰	۲۹/۷	۶/۱۹
شخصیت	باز بودن	۱۱۰	۲۶/۷۶	۵/۱۲
	وجدانی بودن	۱۱۰	۳۱/۲۸	۶/۷۹
	اطلاعاتی	۱۱۰	۲۹/۲	۵/۶۷
سبک هویت	هنجاری	۱۱۰	۲۴/۰۱	۴/۹۶
	سردرگم	۱۱۰	۲۲/۱۵	۵/۰۹
	مثبت	۱۱۰	۱۰۲/۷۶	۱۳/۹۸
کمال گرایی	منفی	۱۱۰	۱۰۳/۵۴	۱۹/۹۱

همانطور که جدول ۱ نشان می‌دهد، از بین خرده‌مقیاس‌های متغیر شخصیت، وجدانی بودن (۳۱/۲۸) از بیشترین میانگین و روان رنجور خویی (۲۲/۶۸) از کمترین میانگین برخوردار است. همچنین روان رنجور خویی (۷/۴۱) دارای بیشترین انحراف معیار است و باز بودن (۵/۱۲) کمترین انحراف معیار را دارد. در متغیر سبک‌های هویت، سبک هویت اطلاعاتی دارای بیشترین میانگین (انحراف معیار) ۲۹/۲ (۵/۶۷)، سبک هویت سردرگم (۲۲/۱۵) دارای کمترین میانگین و سبک هنجاری (۴/۹۶) دارای کمترین انحراف معیار است. همچنین میانگین (انحراف معیار) کمال گرایی مثبت برابر با ۱۰۲/۷۶ (۱۳/۹۸) و میانگین (انحراف معیار) کمال گرایی منفی برابر با ۱۰۳/۵۴ (۱۹/۹۱) می‌باشد.

همانطور که در ذیل می‌بینید جهت بررسی روابط بین متغیرهای پژوهش، از ضریب همبستگی استفاده شد. برای بررسی پیش‌بینی متغیرهای ملاک از تحلیل رگرسیون همزمان استفاده شد.

جدول ۲- ماتریس همبستگی خرده مقیاس‌های متغیر ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های هویتی و کمال‌گرایی

خرده مقیاس‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱- روان‌رنجور خوبی	۱									
۲- برون‌گرایی	۰/۴۵**	۱								
۳- توافق	۰/۲۲*	۰/۳۵**	۱							
۴- بازبودن	۰/۲۱*	۰/۰۸	۰/۱۳	۱						
۵- وجدانی بودن	۰/۲۴*	۰/۴۴**	۰/۶۱**	۰/۱۹*	۱					
۶- اطلاعاتی	۰/۱۹*	۰/۲۱*	۰/۴۵**	۰/۲۳*	۰/۴۱**	۱				
۷- هنجاری	۰/۲۶**	۰/۱۵	۳۶**	۰/۰۵	۰/۴۲**	۰/۷۳**	۱			
۸- سردرگم	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۳۸**	۰/۱۹*	۰/۳**	۰/۵۴**	۰/۳۸**	۱		
۹- مثبت	-۱/۱	۰/۱۳	-۰/۰۰۱	۰/۰۴	۰/۲۳*	-۰/۱۱	-۰/۰۲	۰/۱۲	۱	
۱۰- منفی	۰/۳۵**	-۰/۱۵	-۰/۱۶	۰/۱	-۰/۰۹	-۰/۲۱*	-۰/۱۹*	۰/۱۹*	-۰/۴۷**	۱

** $p < 0.01$ $p < 0.05$

نتایج جدول ۲ نشان داد که برخی از متغیرهای پژوهش با یکدیگر رابطه‌ی معنادار دارند. بدین ترتیب که بین سبک اطلاعاتی با ویژگی شخصیتی روان‌رنجور خوبی ($p < 0.01$) و کمال‌گرایی منفی ($p < 0.01$) رابطه‌ی معنی‌دار منفی و بین همین سبک با ویژگی‌های باز بودن ($p < 0.05$)، برون‌گرایی ($p < 0.01$)، توافق ($p < 0.05$) و وجدانی بودن ($p < 0.05$)، رابطه‌ی مثبت معنادار وجود دارد. یافته دیگر تحقیق نشان داد که بین سبک هویت هنجاری با روان‌رنجور خوبی ($p < 0.01$) و کمال‌گرایی منفی ($p < 0.05$)، رابطه‌ی معنی‌دار منفی دارد و بین همین سبک با توافق ($p < 0.01$) و وجدانی بودن ($p < 0.01$) رابطه‌ی مثبت معنی‌دار وجود دارد. همچنین بین سبک هویت سردرگم با ویژگی شخصیتی توافق ($p < 0.01$) و باز بودن ($p < 0.05$) رابطه‌ی معنی‌دار منفی وجود دارد.

جدول ۳- تحلیل رگرسیون همزمان برای پیش بینی متغیر هویت اطلاعاتی

معناداری	T	β	F	R^2	خرده‌مقیاس‌ها
۰/۱۶	۱/۴	-۰/۱۴			روان‌رنجور خوبی
۰/۵۵	۰/۵۹	-۰/۰۶			برون‌گرایی
۰/۰۱	۲/۵۵	۰/۲۷			توافق
۰/۰۲	۲/۳۱	۰/۲			بازبودن
۰/۰۵	۱/۹۱	۰/۲۲	۶/۵۱	۰/۳۱	وجدانی بودن
۰/۱۴	۱/۴۶	-۰/۱۵			کمال‌گرایی مثبت
۰/۶۱	۰/۵	-۰/۰۵			کمال‌گرایی منفی

جدول ۳ حاکی از آن است که متغیرهای توافق ($sig = 0/01$)، باز بودن ($sig = 0/02$) و وجدانی بودن ($sig = 0/05$) توانایی پیش‌بینی متغیر هویت اطلاعاتی را دارند، F به‌دست آمده از این تحلیل برابر با ۶/۵۱ می‌باشد. همچنین ضریب تعیین به‌دست آمده مشخص است که متغیرهای پیش‌بین قابلیت تبیین ۳۱٪ از واریانس متغیر هویت اطلاعاتی را دارند.

جدول ۴- تحلیل رگرسیون همزمان برای پیش بینی متغیر هویت هنجاری

معناداری	T	β	F	R^2	خرده‌مقیاس‌ها
۰/۱۶	۱/۴۱	-۰/۱۵			روان‌رنجور خوبی
۰/۲	۱/۲۷	-۰/۱۳			برون‌گرایی
۰/۱۸	۱/۳۲	۰/۱۴			توافق
۰/۳۱	۱/۰۰۷	-۰/۰۹			بازبودن
۰/۰۰۳	۳/۰۹	۰/۳۷	۴/۸۹	۰/۲۵	وجدانی بودن
۰/۸۷	۰/۱۵	-۰/۰۱			کمال‌گرایی مثبت
۰/۴۷	۰/۷۱	-۰/۰۸			کمال‌گرایی منفی

جدول ۴ حاکی از آن است از بین تمام متغیرهای پیش‌بین فقط وجدانی بودن ($sig = 0/03$) متغیر هویت هنجاری را پیش‌بینی می‌کند. F به دست آمده از این تحلیل برابر با $4/89$ می‌باشد. با توجه به ضریب تعیین مشخص است که متغیرهای پیش‌بین قابلیت تبیین 25% از متغیر هویت هنجاری را دارند.

جدول ۵- تحلیل رگرسیون همزمان برای پیش‌بینی متغیر هویت سردرگم

معداداری	T	β	F	R^2	خرده‌مقیاس‌ها
۰/۹۳	۰/۰۷	۰/۰۰۹			روان‌رنجورخویی
۰/۱۳	۱/۴۹	۰/۱۶			برون‌گرایی
۰/۰۲	۲/۳۴	-۰/۲۶			توافق
۰/۰۹	۱/۶۸	-۰/۱۵			بازبودن
۰/۱۴	۱/۴۷	-۰/۱۸	۳/۹۸	۰/۲۱	وجدانی بودن
۰/۴۳	۰/۷۸	۰/۰۸			کمال‌گرایی مثبت
۰/۲۵	۱/۱۴	۰/۱۳			کمال‌گرایی منفی

همانطور که از جدول ۵ مشاهده می‌شود، بین تمام متغیرهای پیش‌بین فقط متغیر توافق ($sig = 0/02$) توانایی پیش‌بینی متغیر هویت سردرگم را دارند. F به دست آمده از این تحلیل برابر با $3/98$ می‌باشد. با توجه به ضریب تعیین به دست آمده، مشخص می‌شود که متغیرهای پیش‌بین قابلیت تبیین حدود 21% از واریانس متغیر هویت سردرگم را دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به منظور ارائه‌ی یک مدل مفهومی برای تبیین رابطه میان سبک‌های هویتی، ویژگی‌های شخصیتی نئو و کمال‌گرایی انجام گرفت. همانطور که نتایج همبستگی بین متغیرهای پژوهش نشان می‌دهد، بین سبک اطلاعاتی و ویژگی روان‌رنجورخویی رابطه‌ی معنی‌دار منفی و بین همین سبک با ویژگی‌های باز بودن، برون‌گرایی، توافق و با وجدان بودن رابطه‌ی مثبت معنادار وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی توافق، باز بودن و وجدانی بودن سبک هویت اطلاعاتی را پیش‌بینی می‌کنند. این یافته‌ها با نتایج تحقیق کلنسی و دالینگر (۱۹۹۵) و نیز نتایج تحقیق شهرآرای و همکاران (۱۳۸۷) و دوریز و سوئنز (۲۰۰۵)، به نقل از مغالو و شهرآرای، (۱۳۸۷) همسو می‌باشد.

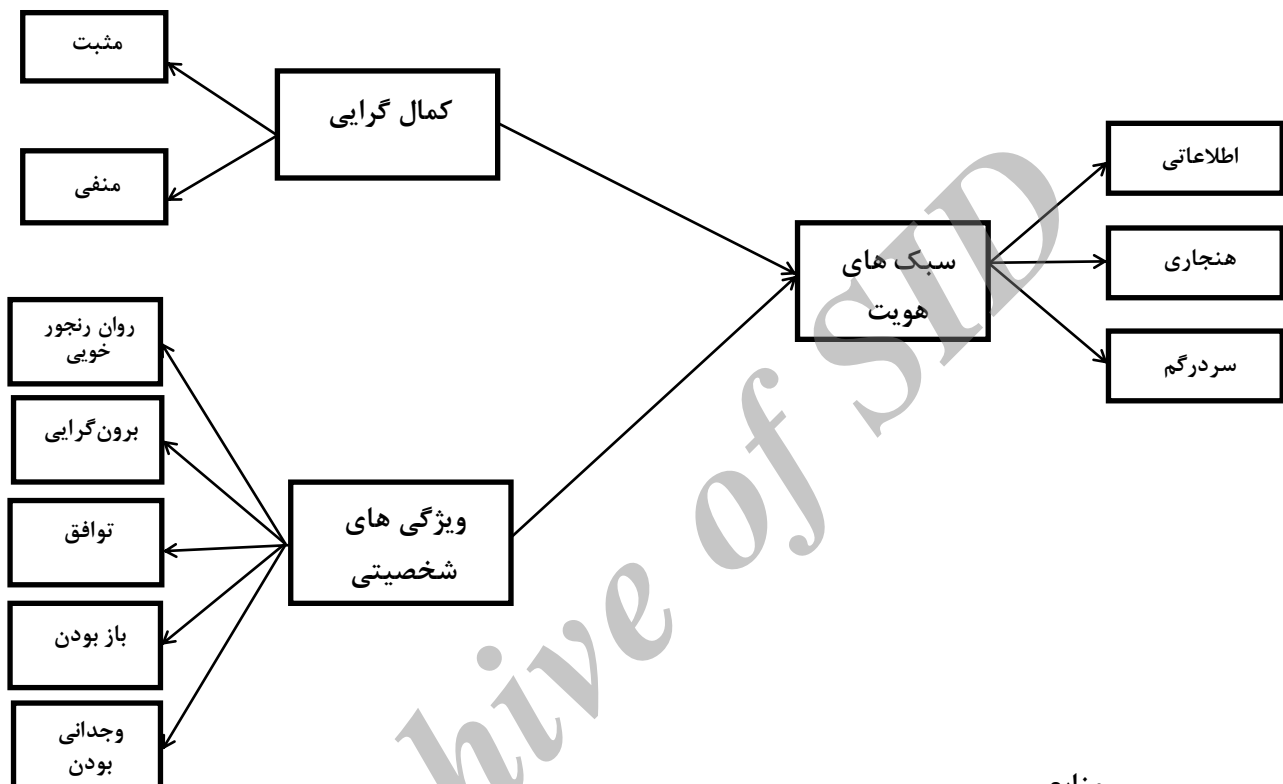
از سوی دیگر، بین سبک هویت اطلاعاتی و کمال‌گرایی منفی رابطه‌ی منفی معنی‌داری وجود دارد. این یافته نیز با نتایج تحقیق بهادری خسروشاهی و باباپور (۱۳۹۱) که در مطالعه‌ی خود نشان دادند بین کمال‌گرایی منفی با سبک هویت اطلاعاتی رابطه‌ی منفی وجود دارد، همسو می‌باشد.

یافته‌ی دیگر تحقیق نشان داد که بین سبک هویت هنجاری با روان رنجورخویی رابطه‌ی معنی‌دار منفی دارد و بین همین سبک با توافق و وجدانی بودن رابطه‌ی مثبت معنی‌دار وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد که ویژگی شخصیتی وجدانی بودن می‌تواند سبک هویتی اطلاعاتی را پیش‌بینی کند. این یافته نیز با نتایج تحقیقات کلنسی و دالینگر (۱۹۹۵) و نیز نتایج تحقیق شهرآرای و همکاران (۱۳۸۷) و دوریز و سوئنز (۲۰۰۵، به نقل از مغانلو و شهرآرای، ۱۳۸۷) همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که نوجوانان دارای سبک هویت هنجاری^۱ به شیوه‌ی جزمی و هنجاری عمل می‌کنند. این افراد همواره با تجربه‌ها و انتظارات افراد مهم زندگیشان هم‌نواپی کرده و تمایلی قوی به درونی‌سازی ارزش‌های گروه‌های مرجع دارند (برزونسکی، ۲۰۰۳، از سوی دیگر افراد دارای ویژگی توافق نیز تا حد زیادی تمایل به هم‌نواپی با گروه داشته و معمولاً از خود مخالفت بروز نمی‌دهند. همچنین در تبیین این یافته که ویژگی وجدانی بودن می‌تواند سبک هویت هنجاری را پیش‌بینی کند، می‌توان گفت که افراد وجدانی معمولاً ویژگی‌هایی نظیر وظیفه‌شناسی مفرط، کمک‌خواهی، ناشکیبایی و میل شدید به ساختارمندی قضا یا را از خود نشان می‌دهند که تقریباً تمام این ویژگی‌ها عوامل شکل‌دهنده‌ی سبک هویت هنجاری هستند. یافته دیگر تحقیق حاضر این بود که بین سبک هویت هنجاری و کمال‌گرایی منفی رابطه‌ی معنادار منفی وجود دارد. این یافته نیز با تحقیق بهادری خسروشاهی و باباپور (۱۳۹۱) که نشان دادند بین کمال‌گرایی منفی با سبک هویت هنجاری رابطه‌ی منفی وجود دارد، همسو می‌باشد.

همچنین یافته‌ی دیگر پژوهش نشان داد که بین سبک هویت سردرگم با ویژگی شخصیتی توافق و باز بودن رابطه‌ی معنی‌دار منفی وجود دارد. این یافته با نتایج تحقیق کلنسی و دالینگر (۱۹۹۵) و نیز نتایج تحقیق شهرآرای و همکاران (۱۳۸۷) همسو می‌باشد. همچنین، دوریز و سوئنز (۲۰۰۵، به نقل از مغانلو و شهرآرای، ۱۳۸۷) نیز در تحقیق خود نشان دادند که بین دو ویژگی انعطاف‌پذیری (توافق) و با وجدان بودن با سبک هویت مغشوش/اجتنابی ارتباط معکوس وجود دارد. یافته دیگر تحقیق حاکی از آن بود که بین کمال‌گرایی منفی با هویت سردرگم رابطه‌ی مثبت معنادار وجود دارد. این یافته با تحقیق بهادری خسروشاهی و باباپور (۱۳۹۱) که نشان دادند بین کمال‌گرایی منفی با سبک هویت سردرگم رابطه‌ی مثبت وجود دارد، همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که افراد دارای وضعیت سردرگم در تلاش هستند تا از مواجهه با مسائل فردی،

1. Normative identity status

تعارضات و تصمیمات اجتناب کنند. از سوی دیگر به نظر می‌رسد که افراد دارای کمال‌گرایی منفی نیز سعی در عمل به منظور کاهش پیامدهای نامطلوب دارند. بنابراین می‌توان اینگونه استنباط کرد که کمال‌گرایی منفی می‌تواند موجب شکل‌گیری سبک هویت سردرگم در فرد شود. بر اساس یافته‌های حاصل از تحقیق کنونی و نیز پیشینه‌ی پژوهش می‌توان مدل زیر را پیشنهاد نمود که بر اساس آن میان سبک‌های هویتی، کمال‌گرایی و ویژگی‌های شخصیتی رابطه وجود دارد.

منابع

- رجبی، غلامرضا؛ نادری، زهرا و خجسته مهر، رضا (۱۳۹۲). بررسی پیشایندهای رشد و تکامل پس‌آسیبی (شکست رابطه عاشقانه) در دانشجویان. *مجله اصول بهداشت روانی*. ۱۵، ۲، ۱۰۰-۱۱۰.
- باباپور خیرالدین، جلیل؛ اسماعیلی انامق، بهمن؛ غلام زاده، مجتبی، و وهاب پور، محمد (۱۳۹۱). رابطه بین شیوه‌های فرزند پروری و سبک‌های هویتی نوجوانان. *مجله روانشناسی*. ۱۶، ۲، ۱۶۱-۱۷۵.
- بهداری خسروشاهی، جعفر و باباپور خیرالدین، جلیل (۱۳۹۱). رابطه سبک‌های هویتی و کمال‌گرایی با احساس شادکامی در دانشجویان. *مجله روانشناسی*. ۱۶، ۱، ۳۷-۵۰.
- مغانلو، مهناز؛ وفایی، مریم و شهرآرای، مهرناز (۱۳۸۷). رابطه‌ی عوامل مدل پنج‌عاملی شخصیت و سبک‌های هویت. *پژوهش‌های روانشناختی*. ۱۱، ۲، ۷۲-۹۴.

جوکار، بهرام‌ولطیفیان، مرتضی (۱۳۸۵). رابطه‌ی ابعاد هویت و جهت‌گیری هدف، *مجله علوم اجتماعی و انسانی* دانشگاه شیراز، ۲۵، ۴، ۲۷-۴۶.

- Berzonsky, M. D. (1989). **Identity style: Conceptualization and measurement**. *J. Adolesc. Res.* 4: 267-281.
- Berzonsky, M. D. (1994). Self-identity: The relationship between process and content. **Journal of Research in Personality**, 28, 453-460.
- Berzonsky, M. D., & Kuk, L. S. (2000). **Identity status, identity processing style, and the transition to university**. *Journal of Adolescent Research*, 15(1), 81-98.
- Berzonsky, M. D. (2003). The structure of identity: Commentary on Jane Kroger's view of identity status transition. **An International Journal of Theory and Research**, 3, 231-245.
- Boyd, V. S., Lucas, M. S., Kandell, J. J., Hunt, S. M., Hunt, P. F. (1996). **A proactive and longitudinal career development program for undergraduate students**. Program presented at American College Personnel Association, Baltimore, Maryland, March.
- Calency, S. M., & Dollinger, S. J. (1995). Identity styles and the five factor model of personality. **Journal of Research in Personality**, 29, 475-479.
- Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. **Cognitive Therapy and Research**, 14, 449-468.
- Greenspon, T. S. (2000). "Healthy perfectionism" is an oxymoron! Reflections on the psychology of perfectionism and the sociology of science. **Journal of Secondary Gifted Education**, 11, 197-208.
- Hill, R. W., Huelsman, T. J., & Araujo, G. (2010). Perfectionistic concerns suppress associations between perfectionistic strivings and positive life outcomes. **Personality and Individual Differences**. 48, 5, 584-589.
- Hill, R. W., Huelsman, T. J., Furr, R. M., Kibler, J., Vicente, B. B., & Kennedy, C. (2004). A new measure of perfectionism: The Perfectionism Inventory. **Journal of Personality Assessment**, 82, 80-91.
- Komaraju, M., & Karau, S. J. (2005). The relationship between the big five personality traits and academic motivation. **Personality and Individual Differences**, 39, 557-567.
- Marcia, J. E. (1980). **Identity in Adolescence**, in *Handbook of Adolescent Psychology*. New York: John Wiley and Sons.
- Naderi, Z., Yasaminejad, P., Golmohammadian, M., & Ahmadi, T. (2014). "Investigation the Relationship between Identity Styles, Identity Commitment and Existential Thinking among Students." (unpublished).
- Navarez, J. C., & Cayubit, R. F. (2011). Exploring the Factors of Perfectionism within the Big Five Personality Model among Filipino College Students. **Educational Measurement and Evaluation Review**. Vol. 2, 77-91
- Schwartz, Seth J. (2001). "The evolution of Eriksonian and Neo Eriksonian identity Theory and research: A Review and Integration", *Identity: An International Journal of Theory and Research*, 1(1), pp. 7-58.
- Soenens, B., Berzonsky, M. D., Dunkel, C. S., Papini, D. R., & Vansteenkiste, M. (2011). Are all identity commitments created equally? The importance of motives

- for commitment for late adolescents' personal adjustment. **International Journal of Behavioral Development**, 35, 4, 358-369.
- White, J.M., & Jones, R.M. (1996). **Identity Styles of Male inmates**. *Criminal Justice and Behavior*, 23, 490-504.
- Zhang, L. F. (2006). Thinking styles and the big five personality traits revisited. **Personality and Individual Differences**, 40, 1177-1187.

Archive of SID